

Flora- en faunaonderzoek

Jachtwerf Jan Kok
Leimuiden

Flora- en faunaonderzoek

Jachtwerf Jan Kok Leimuiden

Titel	Flora- en faunaonderzoek Jachtwerf Jan Kok Leimuiden
Uitvoering	Bureau Bleijerveld/Ruimte voor Advies
Opdrachtgever	Scheepswerf Jan Kok Kerklaan 7 2451 VX Leimuiden
Datum	17 juli 2012
Status	Definitief

Bureau
Bleijerveld

Andringastrjitte 27
8495 JZ Aldeboarn

tel 0566-632073
fax 0566-632074

mbleijerveld@planet.nl

www.ruimtevooradvies.nl

INHOUD

1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Opzet onderzoek	
1.3	Plangebied en ingreep	
2	WETTELIJK KADER	4
2.1	Inleiding	
2.2	Flora- en faunawet	
2.3	Natuurbeschermingswet	
2.4	Ecologische hoofdstructuur	
2.5	Rode lijsten	
3	RESULTATEN	7
3.1	Gebiedsbeleid	
3.2	Veldonderzoek flora	
3.3	Veldonderzoek fauna	
4	CONCLUSIES	10

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Kerklaan 7 te Leimuiden (gem. Kaag en Braassem) is Jachtwerf Jan Kok gevestigd. Het voornemen bestaat om op een aangrenzend terrein een bedrijfswoning te realiseren. Onder meer bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving omtrent deze soorten en gebieden is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet), Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Structuurvisie.

Figuur 1. Globale ligging plangebied (cirkel).

Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van een zogenaamde *quick scan* van beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Ff-wet respectievelijk NB-wet.

Een *quick scan* betreft een beoordeling van de aanwezige natuurwaarden in en rond het plangebied. Bronnenonderzoek, een terreinbezoek en ecologische kennis vormen de basis van de beoordeling. De *quick scan* is een momentopname en geen standaard veldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een *quick scan* geeft daardoor een beperkter beeld dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en –beheer na afloop van het onderzoek.

1.2 Opzet onderzoek

Bij de beoordeling van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden in de regio. Daarvoor is zover mogelijk en nodig gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen en Waarneming.nl. Voor de ligging van beschermde gebieden is gebruikgemaakt van diverse overheidswebsites. Op 3 mei 2012 is het plangebied bezocht. Daarbij is gelet op de daadwerkelijke aanwezigheid van beschermde soorten en indirecte aanwezigheid in de vorm van sporen (verblijfplaatsen, wissels, pootafdrukken en dergelijke). Verder is het terrein beoordeeld op de geschiktheid voor beschermde soorten (habitatbeoordeling).

1.3 Plangebied en ingreep

Aan de ringvaart van de Haarlemmermeerpolder ten westen van Leimuiden is Jachtwerf Jan Kok gevestigd. Ten westen van de werf ligt een langgerekte strook percelen tussen de ringvaart en een grote watergang (de Muizenstaart) ten zuiden hiervan. De besloten strook is in particulier bezit en gedeeltelijk bewoond. In de Muizenstaart liggen veel woonboten. Het gebied ten zuiden van de strook bestaat uit reguliere weidepercelen. Langs de noordoever van de ringvaart is lintbebouwing aanwezig. Twee percelen van de strook zijn in bezit van de werf. Het betreffen de twee percelen die direct ten westen van de werf liggen. Tussen beide percelen loopt een sloot die de ringvaart en de Muizenstaart met elkaar verbindt. De bodem van de percelen is venig.

Het grote oostelijke perceel is vrij open met elzen- en wilgenbegroeiing aan de randen. Aan de noordzijde bevindt zich een kleine inham. Enkele jaren geleden is bagger uit de werfhaven opgebracht, waardoor dit perceel enkele decimeters boven de waterlijn ligt. De toplaag bestaat uit een rulle laag veraard, licht vervuild veen. De begroeiing wordt gevormd door ruigte met een lage bedekking. De noordoosthoek van dit perceel is gecultiveerd met gazon en cultuurstruiken. Langs de oostzijde ligt een steiger.

Het kleine westelijke perceel bestaat grotendeels uit elzenbos. De noordkant is begroeid met bramenstruweel, de zuidkant met wilgen- en bramenstruweel. Het maaiveld bevindt zich rond de waterlijn.

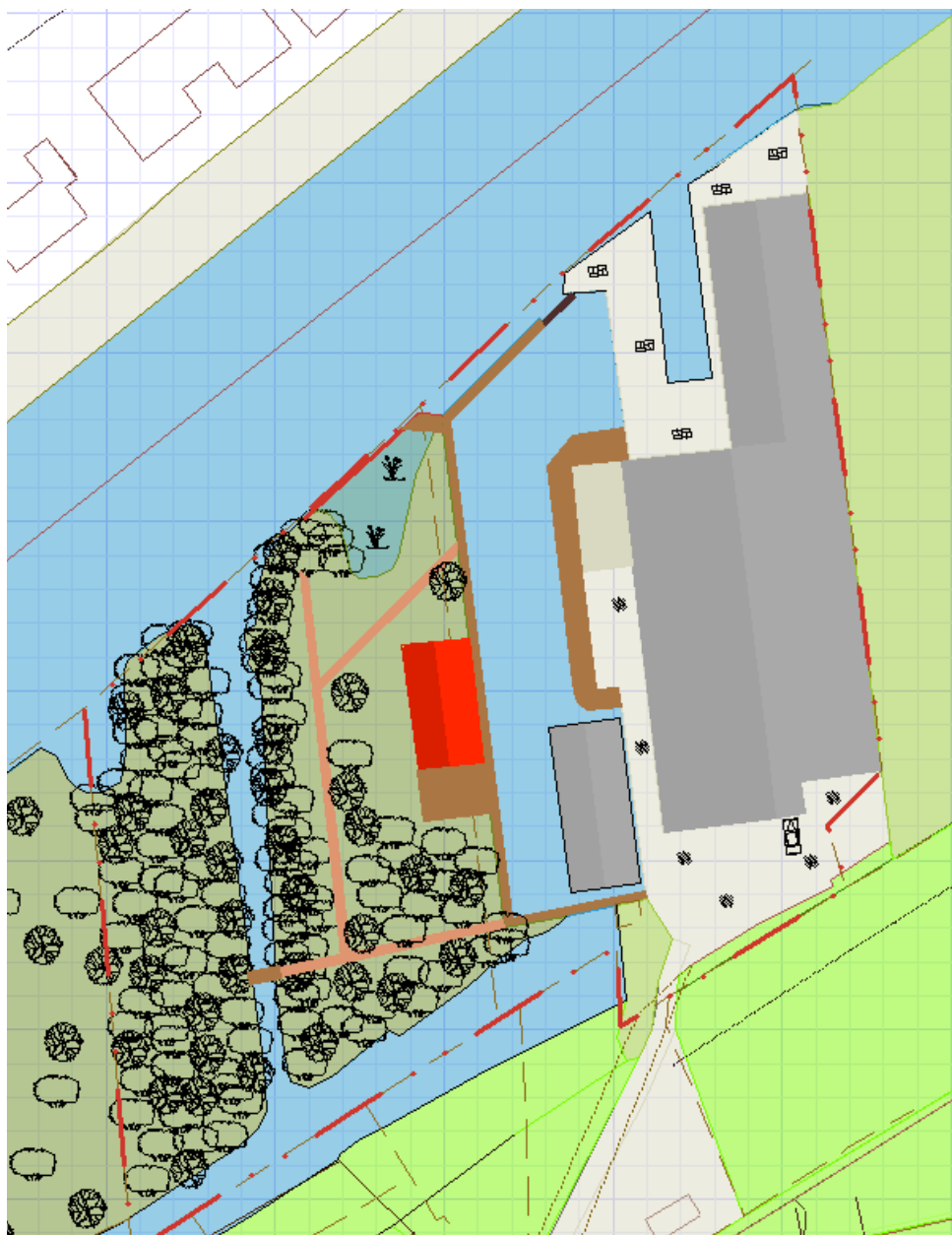
De initiatiefnemers van het plan hebben twee wensen geformuleerd ten aanzien van het plangebied. Ten eerste zal de eigenaar van de werf het bedrijf binnen korte termijn overdragen aan zijn zoon. Hierdoor is de noodzaak ontstaan voor een bedrijfswoning bij de werf. Op de werf zelf is hiervoor geen ruimte. Het voornemen bestaat om de bedrijfswoning langs de oostoever van het plangebied te realiseren.

Ten tweede wensen de initiatiefnemers enkele aanpassingen in terrein, te weten:

- De aanleg van een pad van cortenstaal door het oostelijke perceel. Dit in verband met de moeilijke toegankelijkheid en beheer van het terrein.
- Het doortrekken van de beschoeiing langs de ringvaart ter hoogte van de werf tot langs de noordoever van het oostelijke perceel. Dit in verband met de voortdurende afkalving van de oever door golfslag.
- Het plaatsen van brug over de sloot tussen beide percelen om het perceel toegankelijker te maken voor beheer.
- Een concreet toekomstbeeld wat betreft het oostelijke perceel ten behoeve van een gericht beheer. In eerste instantie bestaat dit uit het ontwikkelen van een verlandingszone ter plaatse van de af te sluiten inham, de ontwikkeling van struweel in de zuidelijke helft en kruidenrijk hooiland in de noordelijke helft.
- Het omvormen van het elzenbos op het westelijke perceel tot hakhoutbos. De elzen hebben de volwassen leeftijd bereikt en beginnen te kwijnen. Regelmatig vallen bomen om. Sommige exemplaren trekken daardoor de oever stuk.

Figuur 2. Luchtfoto plangebied (rood) en bij benadering het nieuw erf (geel).

Figuur 2. Plangebied met voorlopige inrichting.

Foto 1. Oostelijke perceel: oostoever vanuit het noorden gezien.

Foto 4. Sloop tussen beide percelen vanuit het noorden gezien.

Foto 2. Oostelijke perceel: centrum vanuit het noorden gezien.

Foto 5. Westelijke perceel: oostoever.

Foto 3. Oostelijke perceel: westoever vanuit het noorden gezien.

Foto 6. Westelijke perceel: centrum.

2 WETTELIJK KADER

2.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming is geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. In deze twee wetten zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Convention, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar.

2.2 Flora- en faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten in Nederland is geregeld via de Flora- en faunawet. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen kan op grond van artikel 75 worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld door de Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I.

Verbodsbepalingen

Art. 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op andere wijze van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.

Art 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.

Art 10: Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.

Art 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.

Art 12: Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.

De beschermde soorten zijn ondergebracht in drie tabellen die elk een ander beschermingsregime kennen.

In tabel 1 zijn de algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen, en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen.

In tabel 2 zijn de minder algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen, mits men werkt op basis van een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode. In overige gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een lichte toetsing wordt toegepast.

In tabel 3 zijn de strikt beschermde soorten ondergebracht, waaronder bijlage 4-soorten van de Habitatrichtlijn. In geval van bestendig gebruik en beheer geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen (uitgezonderd art. 10), mits men werkt op basis van een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is in alle gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een zware toetsing wordt toegepast.

Bij lichte toetsing wordt één criterium gehanteerd:

1) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Bij zware toetsing worden drie criteria gehanteerd:

1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang,

2) er is geen alternatief,

3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (Art. 2). Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

Per 26 augustus 2009 is de beoordeling van ontheffingen en het gebruik van gedragscodes gewijzigd als gevolg van uitspraken van de Raad van State. Verder is de lijst uitgebreid van vogels waarvan de nestplaats jaar rond is beschermd. Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn is het alleen nog mogelijk ontheffing te krijgen op grond van een belang dat is opgenomen in de Habitatrichtlijn. Ontheffing op basis van belang j ' de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling' van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten is niet meer mogelijk. Met betrekking tot de soortgroep vogels kan daarnaast ook geen ontheffing meer worden aangevraagd op basis van belang e 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'

Er is nadruk komen te liggen op het voorkomen van negatieve effecten. Bij ingrepen die negatieve effecten hebben zijn er twee mogelijkheden:

1. Mitigatie

Wanneer door toepassing van mitigerende maatregelen negatieve effecten kunnen worden voorkomen, is een ontheffing niet meer verplicht.

2. Ontheffing

Wanneer mitigatie niet mogelijk is, dient een ontheffing te worden aangevraagd.

ontheffing

Bij de beoordeling dienen de volgende vragen in onderstaande volgorde te worden beantwoord:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- Is er een wettelijk belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt vervolgens of het wettelijk belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en).

Tabel 2-soorten

Tabel 2-soorten worden getoetst aan de gunstige staat van instandhouding. Een gedragscode kan ook uitkomst bieden voor Tabel 2-soorten. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit. Daarbij moet worden aangetoond dat precies zo wordt gewerkt als de gedragscode aangeeft.

Vogels

Voor vogels is ontheffing alleen mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b) *
- Veiligheid van het luchtverkeer (c)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)

Tabel 3-soorten

Bijlage 1-soorten

Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 is ontheffing mogelijk op grond van alle belangen uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1-soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep.

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn

Voor Bijlage IV-soorten uit Tabel 3 alleen ontheffing mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

2.3 Natuurbeschermingswet

De NB-wet heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden met een hoge ecologische waarde in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Verder vallen ook Beschermde Natuurmonumenten onder de NB-wet. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De vier genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende Provincie.

2.4 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De begrenzing van de EHS wordt door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in provinciale streekplannen. Per eenheid zijn natuurdoeltypen geformuleerd. In of in de nabijheid van EHS-gebieden zijn handelingen verboden die de waarden, kenmerken of functies van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van groot openbaar belang. In dat geval dienen negatieve effecten wel te worden gecompenseerd.

2.5 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

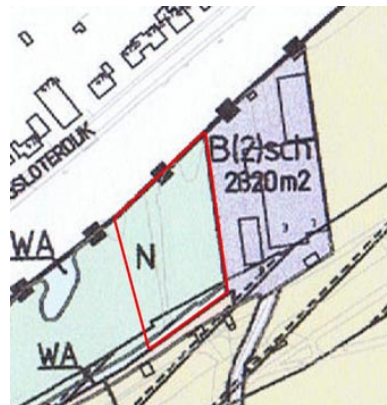
3 RESULTATEN

3.1 Gebiedsbeleid

Het plangebied behoort grotendeels tot de Ecologische Hoofdstructuur. Alleen de meest oostelijke strook behoort niet tot de EHS. De breedte van deze strook is circa vijftien meter. Aan het tot de EHS behorende gedeelte van het plangebied is nog geen beheertype toegekend. Dit is te wijten aan de lagere prioriteit die kleine snippers particuliere natuur bij de totstandkoming van de EHS hebben gekregen. Uiteindelijk zal ook aan dit soort gebieden worden opgenomen in het natuurbeheerplan. Op korte termijn is een indeling in beheertypen niet te verwachten. In het geval dat onderdelen van de EHS niet beschikken over een beheertype, moet men uitgaan van de feitelijke kenmerken en waarden van het gebied (pers. meded. dhr. J.N.J. Kooijman, prov. Zuid-Holland). Dat wil zeggen de huidige kenmerken en waarden. In het onderhavige geval betekent dit voor het westelijke perceel elzenbroekbos. Het toekennen van een beheertype aan het oostelijke perceel op basis van feitelijke kenmerken en waarden is niet goed mogelijk. Afgezien van de opgaande oeverbegroeiing, bestaat het terrein uit een opgebrachte baggerlaag die nog in het pioniersstadium verkeert. Deze situatie is niet handhaafbaar en ook niet toe te schrijven aan een bestaand beheertype. Het is in dit geval logischer om een natuurdoeltype te kiezen dat past bij de abiotische kenmerken van het perceel. In hoofdstuk 4 wordt hierop teruggekomen.

Figuur 4. Luchtfoto met ligging plangebied (rood) en nieuw erf (geel) t.o.v. EHS (groen).

Figuur 4. Detail bestemmingsplankaart met ligging plangebied (rood) en bestemming natuur (groen).

In het bestemmingsplan van de gemeente Kaag en Braassem heeft het gehele plangebied de status natuur. De status natuur is niet nader gedefinieerd. Ten slotte ligt het plangebied en de wijde omgeving daarvan in Nationaal Landschap Groene Hart. De toetsing van het plan aan de eisen van een Nationaal Landschap valt buiten het kader van dit onderzoek.

3.3 Veldonderzoek flora

Oostelijke perceel

Het grootste deel van het perceel is begroeid met pioniers- en stikstofminnende ruigtebegroeiing. De bedekking is vrij laag, waardoor delen braak lijken te liggen. Er komen soorten voor van (zeer) voedselrijke en vochtige tot natte bodem, zoals Wilgenroosje, Harig wilgenroosje, Grote kattenstaart, Kleine veldkers, Paarse dovenetel, Heermoes, Bastaardwederik sp., Melde sp., Gewone melkdistel, Grote brandnetel, Klein kruiskruid, Riet, Rietgras, Koninginnekruid, Akkerdistel, Klein hoefblad, Holpijp en Ruw beemdgras. Langs de oever staan kenmerkende soorten van voedselrijk water, zoals Oeverzegge, Moeraszegge, Gele lis, Bitterzoet, Braam, Wolfspoot.

Langs de randen, met uitzondering van de oostzijde, groeit wilgenstruweel met elzen. Aan de zuidzijde is Braam dominant onder het struweel.

Westelijke perceel

Het elzenbos beschikt over een vrij dichte kroon, waardoor de bodem schaduwrijk is. Aan de zuidzijde is wilgenstruweel aanwezig. De struiklaag wordt gevormd door Gewone vlier, Lijsterbes, Hulst, Gewone vogelkers, Meidoorn, Cultuurappel en Gewone esdoorn. De bedekking van de kruidlaag is vrij laag. Er komen typische soorten voor van broekbos, zoals Grote engelwortel, Gele waterkers, Kamperfoelie, Brede stekelvaren, Oeverzegge, Zwarte bes, Bitterzoet, Gele lis, Speenkruid, Ruw beemdgras en Grote brandnetel. Brandnetel is slechts plaatselijk aanwezig. Aan de noord- en zuidzijde van het perceel valt meer licht op de bodem. Hier is Braam dominant in de kruidlaag.

Op één plaats is een beschermd soort gevonden, namelijk Prachtklokje (*Campanula persicifolia*). De soort bevindt zich in tabel 2 van de Flora- en faunawet. Het is onwaarschijnlijk dat de plant van wilde oorsprong is. Het verspreidingsgebied van Prachtklokje is beperkt tot Zuid-Limburg. In de rest van het land verwildert de soort uit tuinen. Daarnaast wijkt de standplaats sterk af. Het exemplaar staat naast het pad in de noordoosthoek van het terrein.

Figuur 4. Plangebied (rood) met locatie Prachtklokje (stip).

3.4 Veldonderzoek fauna

Zoogdieren

Alle inheemse soorten zoogdieren worden beschermd door de Flora- en faunawet. Zoogdieren zijn niet daadwerkelijk waargenomen. Wel kwamen plaatselijk muizenholen voor. Het terrein is geschikt voor algemene tabel 1-soorten als Gewone bosmuis en Rosse woelmuis. De strikter beschermde (tabel 2 of 3) kleine zoogdieren - Grote bosmuis, Eikelmuis, Hazelmuis, Veldspitsmuis, Hamster, Noordse woelmuis en Waterspitsmuis – komen, behalve Noordse woelmuis en Waterspitsmuis, niet in de regio voor. Voor de twee laatst genoemde soorten is het terrein ongeschikt.

Van de grotere zoogdieren zijn alleen tabel 1-soorten te verwachten en dan als passant, zoals kleine marterachtigen.

Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3/bijlage IV HR). Verblijfplaatsen bevinden zich in bomen of kunstwerken, zoals gebouwen. Gebouwen komen binnen het plangebied niet voor. Op het oostelijke perceel kwamen geen bomen voor die geschikt waren als verblijfplaats voor vleermuizen. Op het westelijke perceel kwamen wel bomen met holten voor. Het betroffen primaire holten in de vorm van kleine ingerotte noesten en enkele spechtengaten. Op één soort na zijn alleen secundaire holten geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, dat wil zeggen holten die vanaf de opening in de boom omhoog lopen. Alleen Ruige dwergvleermuis gebruikt tijdens de paartijd in het najaar ook primaire holten, dat wil zeggen holten die vanaf de opening in een boom omlaag lopen (bijv. een spechtenhol). Omdat elzen in laagveen niet groot en oud worden, is de kans op geschikte holten voor vleermuizen klein, maar niet uitgesloten. Het bosje is in principe wel geschikt voor paarverblijven van Ruige dwergvleermuis, maar niet bekend is of de holten daadwerkelijk gebruikt worden. Bij toepassing van hakhoutbeheer gaan holten verloren. Het is zeer waarschijnlijk dat het gebied onderdeel is van vlieg- en foerageerroutes van vleermuizen, met name de watergangen, oevers en bosranden. Het plan is niet van invloed op vlieg- en foerageerroutes.

Vogels

Alle inheemse broedvogels zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid tussen vogels zonder en met vaste broedplaatsen. Van vogels zonder vaste broedplaats zijn alleen de broedsels beschermd en niet het leefgebied. Van vogels met een vaste broedplaats is naast de broedplaats (jaarrond) ook het functionele leefgebied beschermd. In en rond het plangebied kwamen gewone soorten zonder vaste nestplaats voor van bos, struweel en water, zoals Merel, Zanglijster, Zwartkop, Fitis, Tjiftjaf, Winterkoning, Heggenmus, Boomkruiper, Houtduif, Grote bonte specht, Pimpelmees, Koolmees, Staartmees, Wilde eend, Fuut en Meerkoet. Omdat het veldbezoek relatief vroeg in het broedseizoen plaats vond, zijn verder nog soorten als Grauwe vliegenvanger en Tuinfluiter te verwachten. Vogels met een vaste verblijfplaats, zoals roofvogels en uilen, waren niet aanwezig.

Amfibieën en reptielen

Alle soorten amfibieën en reptielen zijn in meer of mindere mate beschermd. Er zijn geen amfibieën of reptielen waargenomen. Het plangebied is omringd door grotere, voedselrijke watergangen. Als voortplantingshabitat zijn dergelijke wateren alleen geschikt voor algemene soorten van tabel 1, zoals Meerkikker, Bruine kikker en Gewone pad. Voor amfibieën in de landfase vormen alleen de delen met opgaande begroeiing geschikt habitat. Het plan is niet van invloed op amfibieën, omdat de verschillende habitats behouden blijven. In theorie is het plangebied geschikt als leefgebied voor Ringslang. In de regio zijn echter geen populaties van deze soort bekend.

Vissen

Het is niet bekend welke vissoorten in de ringvaart voorkomen, maar de aanwezigheid van Bittervoorn en Kleine modderkruiper is waarschijnlijk. Verder is het voorkomen van Meerval bekend. Het plan is slechts zeer beperkt van invloed op het water, namelijk wat betreft het doortrekken van de beschoeiing aan de noordoostzijde van het plangebied. Deze ingreep is niet wezenlijk van invloed op vissen.

Ongewervelden

Het plangebied vertegenwoordigt geen belang voor beschermde soorten uit de overige soortgroepen. Een negatief effect op beschermde soorten ongewervelden is uitgesloten.

4 Natuurwaarde Plangebied

4.1 Huidige natuurwaarde oostelijke perceel

Dit deel van het plangebied wordt gevormd door een laag venige, licht vervuilde bagger met pioniers- en ruigtebegroeiing. De vegetatie is samengesteld uit allerlei zeer algemene soorten van voedselrijke en vochtige tot natte bodem. De vegetatie is ongedifferentieerd en daardoor niet in te delen in een Nederlandse plantengemeenschap. Op basis van de aanwezige soorten kan gesteld worden dat de vegetatie het meest neigt naar de Klasse der natte strooiselruigten (klasse 32) met soorten als Grote kattenstaart, Koninginnekruid en Harig wilgenroosje. Dit is ook wel te verwachten op basis van bodemomstandigheden. Omdat de grond verstoord en voedselrijk is, zijn er een ruige variant van deze plantengemeenschap te verwachten met hoge bedekkingen van Grote brandnetel, Akkerdistel, Braam en dergelijke. Langs de oevers en onder de opgaande oeverbegroeiing komen algemene soorten voor die kenmerkend zijn voor allerlei moerasgemeenschappen. De oeverbegroeiing is weinig gedifferentieerd en neigt naar stikstofrijke ruigte met Braam en Grote brandnetel. De aanwezige vegetaties zijn zeer algemeen en weinig waardevol. Het struweel langs de oevers vertegenwoordigt een zekere waarde voor algemene struweelvogels.

4.2 Huidige natuurwaarde westelijke perceel

Dit deel van het plangebied wordt gevormd door elzenbos op natte venige bodem. Het bos behoort tot de Klasse der elzenbroekbossen met dominantie van Zwarte els en de aanwezigheid van soorten als Vogelkers, Gele lis, Moeraswalstro, Wolfspoot, Brede stekelvaren en Grote brandnetel. Op grond van het veelvuldige optreden van Zwarte bes, neigt het bos binnen de klasse naar Elzenzegge-Elzenbroek. Een aantal kenmerkende soorten van dit type vegetatie is echter niet gevonden, zoals Elzenzegge, IJle zegge en dergelijke. Er kan gesteld worden dat het bosje redelijk ontwikkeld is met een laag aandeel stikstofminnende ruigte. Daarnaast bevat het bosje betrekkelijk veel staand en liggend dood hout en kwijnende bomen. Dit kan als toegevoegde waarde worden beschouwd voor verschillende bosvogels als Grote bonte specht, Boomkruiper en mezen. Bos van dit type is algemeen in Nederland. Vergeleken met het oostelijke perceel is westelijke perceel ecologisch gezien waardevoller.

4.3 Potentie oostelijke perceel

Het oostelijke perceel is vergelijkbaar met het westelijke perceel, maar verschilt door de iets hogere ligging en de bodemkwaliteit. De verschillen zijn veroorzaakt door het opbrengen van licht vervuilde bagger. In hoofdzaak zijn er drie verschillende typen natuur mogelijk. Een mogelijkheid is bos in de vorm van elzenbos of wilgenstruweel. Dit type vergt weinig onderhoud. Een tweede mogelijkheid is natte strooiselruigte. Dit vergt meer maar nog steeds betrekkelijk weinig onderhoud in vergelijking tot bos. Over het algemeen maait men natte strooiselruigten één keer in de vijf jaar in het winter halfjaar, waarbij het maaisel wordt afgevoerd. Natte strooiselruigten zijn hoge, bloemrijke kruidenvegetaties die een hoge waarde vertegenwoordigen voor insecten. Onder zeer voedselrijke omstandigheden gaan natte strooiselruigten vaak over in eentonige ruigten van enkele soorten, zoals Grote brandnetel, Braam of Koninginnekruid. De verwachting is dat het oostelijke perceel zich in die richting zal ontwikkelen. Een derde mogelijkheid is een hooibeheer. Een kenmerkende hooilandvegetatie op venige, natte bodems is die van het Dotterbloem-verbond uit de Klasse der matig voedselrijke graslanden (klasse 16). Kenmerkende soorten zijn Dotterbloem, Koekoeksbloem, Pinksterbloem, Moeraswalstro, Moerasrolklaver, Veldzuring, Kale jonker, Gewone brunel en Scherpe boterbloem. Dit natuurtype vergt het meeste beheer, namelijk één à twee keer per jaren maaien met afvoeren. Zeker in de eerste jaren zullen twee maaibeurten noodzakelijk zijn. Over het algemeen wordt in juli en in september/oktober gemaaid. Het afvoeren van het maaisel is essentieel voor de ontwikkeling van hooilanden.

Gelet op de huidige staat van het perceel is het aan te bevelen om de vorming van grasland te bevorderen door enkele algemene soorten in te zaaien, met name de grassen.

De afgekalfde noordkant van het perceel wordt afgesloten door een beschoeiing. Hierdoor ontstaat een rustig binnenwatertje waar moerasontwikkeling kan plaatsvinden. De ontwikkeling van moerasvegetatie gebeurt vanzelf het behoeft geen verdere begeleiding. Op termijn zal het watertje dichtgroeien en is het raadzaam de begroeiing 's winters te maaien met afvoering van het strooisel. Moerasvegetaties zijn soortenrijk, vooral als de oppervlakte niet te klein is. Het is daarom een goede optie om het watertje in zuidelijke richting te verlengen met een ondiepe slenk van bijvoorbeeld tien centimeter diep.

4.4 Potentie westelijke perceel

Het westelijke perceel bestaat uit elzenbroekbos. Het provinciale beleid is gericht op behoud van de huidige kenmerken en waarden. Dit betekent dat het perceel elzenbroekbos moet blijven. De provincie schrijft niet in detail voor hoe het bos beheerd moet worden. De wens van de initiatiefnemers om een hakhoutbeheer toe te passen is daarom geoorloofd (pers. meded. dhr. J.N.J. Kooijman, prov. Zuid-Holland). Hakhoutbeheer zorgt over het algemeen voor meer botanisch variatie als gevolg van de wisselende lichtinval en is dus niet per definitie een minder goed beheer dan niets doen. In geval van zeer voedselrijke omstandigheden kunnen ruigtesoorten als Grote brandnetel en Braam gaan domineren. Botanisch gezien is deze situatie minder interessant, maar kan voor struweelvogels positief zijn. Hakhoutbeheer is wel nadelig voor soorten die zijn aangewezen op dood hout en holten. Dit is echter een keuze. Er wordt aangeraden om het perceel niet in één keer, maar twee of drie fasen om te zetten in hakhout. De cyclus van elzenhakhout beslaat 8-10 jaar. In geval van omzetting naar hakhout in drie fasen, betekent dit dat om de drie jaar de bomen van een derde deel van het perceel worden afgezet. Er kan echter voor worden gekozen om het perceel in één keer om te zetten in hakhout.

5 CONCLUSIES

Gebiedsbescherming

In het bestemmingsplan heeft het gehele plangebied de status 'natuur'. Er zijn geen nadere definities van natuur gegeven. Verder is het plangebied onderdeel van de EHS, met uitzondering van de meest oostelijke strook. De voorgenomen bouwlocatie ligt buiten de EHS.

Flora

- Er is één beschermde plantensoort gevonden, namelijk Prachtklokje. De soort bevindt zich in tabel 2. Het plan is niet van invloed op dit exemplaar.

Fauna

- De ingreep heeft kan een negatief effect hebben op tabel 1-soorten uit de groepen zoogdieren en amfibieën.
- Het plan voor de ontwikkeling van een woning is niet van invloed op vleermuizen.
- Het toepassen van hakhoutbeheer kan een negatief effect hebben op verblijfplaatsen van vleermuizen, hoewel dit niet heel waarschijnlijk is.
- Het toepassen van een hakhoutbeheer is niet van invloed op vlieg- en foerageroutes van vleermuizen.
- In de opgaande begroeiing zijn broedvogels zonder vaste nestplaats te verwachten.
- Het plan is niet van invloed op broedvogels met vaste nestplaatsen.
- Het toepassen van zwaar materieel bij de aanleg van de beschoeiing kan een negatief effect hebben op beschermde vissoorten.
- Het plan is niet van invloed op strikter beschermde zoogdieren, reptielen en ongewervelden.

Uit het onderzoek komt naar voren dat het plan een negatief effect kan hebben op vleermuizen, broedvogels zonder vaste nestplaats en beschermde vissen.

Het is verboden om vaste verblijfplaatsen van vleermuizen te vernietigen. Dit betekent dat bomen met secundaire holten moeten blijven staan of dat het plangebied eerst moet worden onderzocht op aanwezigheid van verblijfplaatsen.

Het is verboden om broedsels van vogels te verstoren of te vernietigen.

Dit betekent dat het verwijderen van groen buiten de voortplantingstijd van vogels moet plaatsvinden. De piek van het broedseizoen ligt in de periode half maart – half juli. Eerdere en latere broedgevallen komen echter voor. In de periode november – februari is de kans op broedsels nihil.

Wanneer bij de aanleg van de beschoeiing zwaar materieel wordt gebruikt, dient dit buiten de kwetsbare periode van vissen te gebeuren. Dit is de periode buiten de paaitijd en opgroeiperiode van larven, dat wil zeggen buiten de periode half maart t/m augustus.

Waarde en potentie van het gebied

Van de twee percelen is het westelijke perceel ecologisch gezien het waardevolst. Onder de EHS dient het perceel elzenbroekbos te blijven, maar mag wel omgezet worden naar hakhout. Van het oostelijke perceel vertegenwoordigt alleen de opgaande begroeiing langs de zuidelijke en oostelijke oever enige ecologische waarde. Verder bestaat het perceel uit een laag licht vervuilde bagger die begroeid is met een pioniersvegetatie van zeer algemene soorten. De ecologische waarde hiervan is gering en niet te handhaven. Dit betekent wel dat de ontwikkelingsrichting tot op zekere hoogte gekozen en gestuurd kan worden. Het oostelijke perceel biedt mogelijkheden voor waardevollere natuur.

